

IDDG

IN DIENST DER GENEZING
SEPTEMBER 2023

Christian Medical Fellowship Nederland

waar geloof en geneeskunde
samenkomen

IN DIENST DER GENEZING | NUMMER 3 -2023

Tijdschrift van Christian Medical Fellowship Nederland

Jaargang 51
Kwartaaluitgave in oplage van 650 exemplaren
ISSN 1382-0656

Redactie

Willemien Smelt-Westerhuis (hoofdredacteur)
Caroline van Lith-Hildering (eindredacteur)
Annet Bos
Edward Groenenboom
Marije de Jong
Maria Kloosterman
Debora van Urk

Overige medewerkers

Antje Oosterkamp – columnist
Piet Verhagen – rubriek meditatie

Sluitingdata kopij

Decemnummer: 15 oktober | Maartnummer: 15 januari |
Juninummer: 15 april | Septemnummer: 15 juli

Kopij en opgave advertenties

Willemien Smelt-Westerhuis | E-mail: willemiensmelt@gmail.com

Fotocredits

Pronoia - Adobe (cover), BillionPhotos.com - Adobe (pag. 3),
Ben White - Unsplash (pag. 10), Jaarverslag ICMDA (pag. 12),
Cartoon-IT - Adobe (pag. 14), Fauxels - Pexels (pag. 16),
Jimme Deknatel - Pexels (pag. 21), Sarah Kuipers (pag. 22),
www_slon_pics - Pixabay (pag. 29)

Richtlijnen voor het inzenden van kopij

Aantal woorden per artikel in overleg met de redactie.
Aanleveren bij voorkeur als Word-bestand per e-mail. De
redactie behoudt zich te allen tijde het recht om ingezonden
artikelen te redigeren c.q. in te korten.

Vormgeving & druk

First Concept Communications | www.firstconcept.info

Grondslag, visie en missie van CMF Nederland

De grondslag van de vereniging is Gods openbaring in
Christus, zoals deze in de Bijbel tot ons komt. De visie van de
vereniging is, dat het geloof in Jezus Christus inspiratiebron
is voor de persoon en het werk van de arts. De missie van
de vereniging is haar leden door middel van onderlinge
ontmoeting, bezinning en verdieping toe te rusten om zowel
in hun beroep als daarbuiten aan haar visie inhoud te geven.
De vereniging ziet het ook als haar missie om te participeren
in de internationale christelijke medische gemeenschap.

CMF is naast een vereniging ook een netwerk. Mocht je door
persoonlijke omstandigheden behoefte hebben aan steun
van een medelid, kijk dan op [http://cmf-nederland.nl/artsen/
steun](http://cmf-nederland.nl/artsen/steun). We zullen binnen het netwerk iemand proberen te
vinden die je tot steun kan en wil zijn.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/
of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de redactie.

Contact CMF Nederland

E-mail: info@cmf-nederland.nl | Internet: www.cmf-nederland.nl
Postadres: CMF Nederland / De Molen 24 / 3994 DB Houten

CMF Nederland financieel

Informatie over lidmaatschap via het secretariaat.

Bankgegevens: NL42 INGB 0000 0166 27

t.n.v. CMF Nederland te Houten.

Opzeggingen voor het volgende jaar dienen uiterlijk 30
november van het lopende kalenderjaar bij het secretariaat
binnen te zijn.

Losse nummers In Dienst Der Genezing € 7,50

WILLEMIEEN SMELT-WESTERHUIS

Hé, twee magazines in één folie? Er is geen foutje
gemaakt, voor u ligt een exemplaar voor uzelf
en een exemplaar om uit te delen. De reden is vast
duidelijk, als redactie en bestuur van CMF hopen
we op deze manier de bekendheid van CMF te
vergroten. Wellicht kent u een arts of (aanstormend)
geneeskundestudent die de vereniging nog niet kent.
In dit nummer is veel aandacht voor de vereniging
zélf, en proberen we goed uit te leggen waarom je
betrokken zou willen raken of blijven.

De grondslag, visie en missie van de vereniging
worden genoemd in de colofon hiernaast. Ik denk
dat het gelukt is om in dit magazine te laten zien dat
het ook lukt om artsen toe te rusten en te helpen
om hun medisch handelen vorm te geven vanuit hun
christelijke overtuiging. Want dat kunnen we wel
gebruiken in een samenleving, waarin christelijke
normen en waarden meer naar de achtergrond
schuiven. Het valt niet altijd mee om dan tegen de
stroom in te werken vanuit de visie dat er een goede
God is, die het beste met ons voor heeft. Laten we
elkaar dan ook blijven bemoedigen!

*“De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap,
vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof,
zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Daartegen richt de wet
zich niet. Maar wie van Christus zijn, hebben het vlees met
zijn hartstochten en begeerten gekruisigd. Als wij door de
Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen.
Laten wij geen mensen met eigendunk worden, elkaar niet
uitdagen en benijden.” - HSV, Galaten 5:22-26 ✓*

Uitgelicht:

4

INTERVIEW MET ED HEULE

*Debora van Urk,
redactie*

10

CHRISTUS VOLGEN IN ONS DAGELIJKS LEVEN

*Ella, ICMDA
Regional Representative
Western Europe*

21

KRINGWERK - ARTSENKRING CMF AMSTERDAM

*Agnetha Ketelaar-
Bruggeman*

22

VERSLAG VAN HET 17DE ICMDA WERELDCONGRES

Willemien Smelt-Westerhuis

Rubrieken:

- 9 Studentikoos - Ha arts in spe!
Marlies van Rijswijk
- 13 Van de Bestuurstafel
Cobie Soldaat - van Bruchem
- 14 Meditatief - Waar liefde woont, gebiedt de Heer zijn zegen
Piet Verbagen
- 18 Drijfveren - Willemien Smelt-Westerhuis
& Willem Lock
Van de redactie
- 26 Buitenlandcolumn - CMF-arts in Bangladesh
Antje Oosterkamp

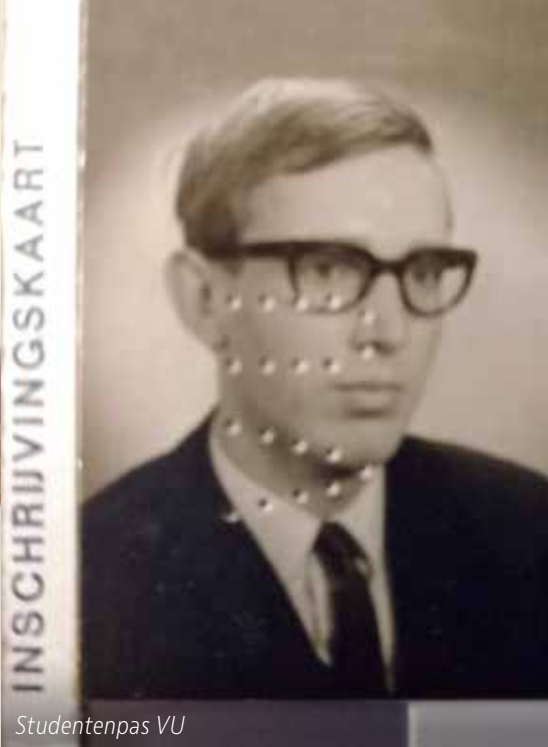
Overig:

- 17 Feiten & fabels
- 20 Advertentie - GZB
- 24 ICMDA Song - Bring Your Healing to the Nations
- 28 Advertentie - Pro Life
- 29 Aankondiging CMF najaarsconferentie 2023
- 30 Boekaanbevelingen
Van de redactie

1^e res.-luitenant-arts (Heule rechts)

Studentenpas VU

Als agio in Utrecht

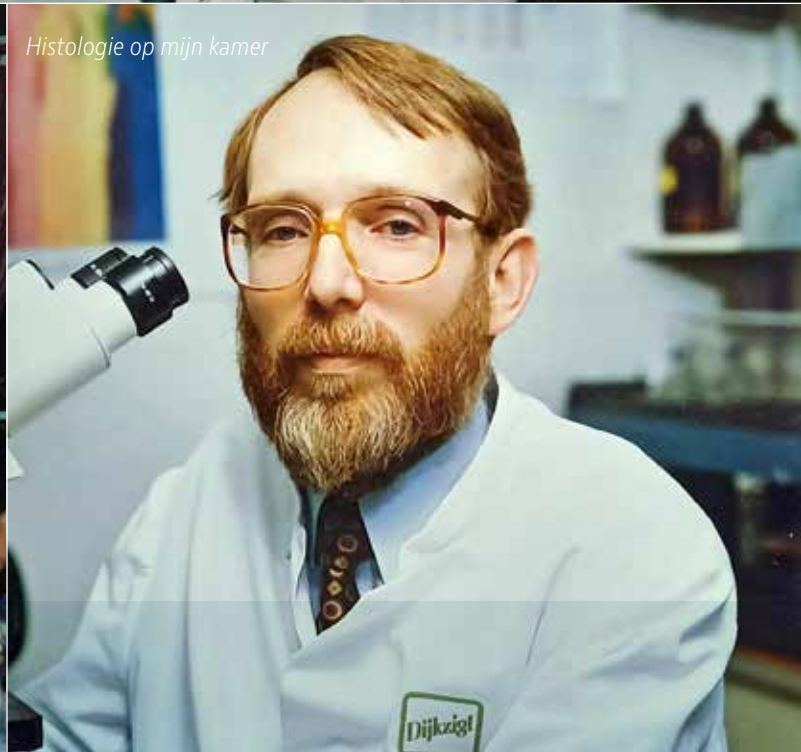
Met leproloog Paul Brand in Bangalore (VII ICCP conferentie)

Nieuw protocol voor decubitus

Afscheidsdiner met Verweij, Heule en Wolswinkel

Histologie op mijn kamer

DEBORA VAN URK,
REDACTIE

In 1982 volgde Ed Heule huisarts Luc Brokke op als voorzitter

van de *Protestants Christelijke Artsen Organisatie* (PCAO). Ook bereidde hij meerdere voor- en najaarscongressen voor en was hij actief binnen de *International Christian Medical and Dental Association* (ICMDA). We ontmoeten elkaar in het Erasmus MC (EMC), waar dr. Heule jarenlang chef van de dermatologie was, en spreken over zijn levensloop en betrokkenheid bij de PCAO, die later CMF zou worden.

Dr. Freerk (Ed) Heule (1948) is geboren in Amsterdam. Hij is getrouwd met Alide en samen hebben ze vier kinderen.

Interview met **Ed Heule**

TOEN IK DIT GESPREK VOORBEREIDDE, VOND IK BIJ HET GOOGELLEN VAN UW NAAM MEER OVER SINOLOGIE DAN OVER GENEESKUNDE.

Glimlachend: “De laatste tijd is de stofdeken voor mij over de geneeskunde gedaald. Ik ben met pensioen sinds mijn 65ste verjaardag, voor veel artsen een fatale dag. Het is natuurlijk een zwaar beroep, maar er zijn een heleboel mensen die graag nog door zouden gaan.”

WAS U BLIJ OM MET PENSOEN TE GAAN?

“Dit EMC is een grote organisatie die in de transitie zat van oudbouw naar nieuwbouw, dat heeft vijf jaar ontzettend veel gekost. In het Pathan-gebouw zat de dermatologie en ik was chef van die kliniek. In '85 begon ik daar, mensen gingen en kwamen, dat vraagt flexibiliteit. Ik maakte eerst mijn proefschrift *Cyclosporin in psoriasis* af. Op een gegeven moment had ik het gezien. Maar sinologie was al mijn hobby en via de Universiteit van Leiden kon ik dat naar een hoger niveau tillen.”

“Ik werd in '48 geboren, ben nu 75. In '68 begon ik met de studie geneeskunde aan de VU, toen nog een heel christelijk bastion. Door chronische ziekte met een wisselend beloop zakte mijn planning in elkaar en moesten we zien wat ervan kwam. Als het meezat, kwam je na een tijdje terug en had iemand tijdelijk je positie ingenomen, en die moest je dan weer wegjagen.

Mijn specialisatie deed ik in Utrecht. Er was een opleidingsplaats geregeld in Amsterdam, maar eerst moest ik nog in militaire dienst, waanzin was dat. Ik had een jong gezin met drie kinderen, maar toch moest dat nog. Anderhalf jaar heb ik gewerkt bij de longziekten in het

Militair Hospitaal in Utrecht. Ik kan het iedereen wel aanraden, het is een tijd van een soort verspilling, en om je heen kijken. Met oorlog voeren heb je verder niks te maken. Eén keer heb ik een pistool vastgehad, want kogels waren te duur.”

TOCH KUNT U MILITAIRE DIENST AANRADEN?

“Ja, je krijgt toch discipline mee, de structuur van een militaire organisatie. Later heb ik veel gereisd, en overall kwam ik oorlogssituaties tegen. Het begon al in Israël, in de chaos van de Yom Kippur-oorlog. Via de ICMDA had ik mensen leren kennen die er werkten, die zeiden: ‘kom maar kijken’. We bezochten kibboetsen en kampen. Dan zie je wat een spanning daar is, nog steeds is er niets opgelost. Het beviel zo goed, dat ik intekende voor een studentenkamp in Libanon, maar het werk was te zwaar, ik ben er gelijk mee gestopt. In overleg met de mensen daar heb ik er een soort sociaal project van gemaakt: bij mensen thuis kijken of ze verzekeringspapieren hadden, of überhaupt identiteitsbewijzen. Dan kom je in zo'n hut, op een binnenplaatsje met een koe of geit, en dan staat er een doos met identiteitsbewijzen. Dat gaf mensen recht op een stem in de politiek, en daar konden ze hun gezondheidszorg mee regelen. Ik zat daar hele dagen met die mensen, leerde wat Arabisch, en in de weekenden pakte ik de spullen bij elkaar en ging ik naar Jordanië, of Syrië.” >>

“De zorg is een markt geworden en er zijn mensen die het kunnen”

CITATEN UIT DE VOORDRACHT VAN DR. F.A. NOLLE OP DE EERSTE VERGADERING VAN DE PCAO, AFGEDRUKT IN DE EERSTE UITGAVE VAN SOTERIA (SEPT/OKT 1956).

“Evenmin als thans nog enig medicus gevonden kan worden die ook maar een deel der geneeskunde kan overzien, laat staan beheersen, evenmin is het denkbaar dat de volledige kennis, het juiste inzicht omtrent het complex van gecompliceerde vraagstukken, dat ons zal worden voorgelegd het privilege zou zijn van één mens, één kerkelijke groepering. Het lijkt zelfs niet onwaarschijnlijk dat wij protestantse artsen ook met vrucht zouden kunnen luisteren naar onze mede-christenen, de R.K. artsen, en het zou verheugend zijn wanneer het dienen van elkander ook op dit niveau op basis van wederkerigheid werkelijkheid zou mogen worden.”

“Zodra onze ontmoetingen ons zouden voeren tot de gezapige rust en de vrome zelfverzekerdheid dat wij waarlijk christenartsen zijn, moge vuur uit de hemel dalen en de door ons geplante boom splijten en versplinteren als de splijtzwam die in alle zelfverzekerdheid woekert dit werk zelf al niet heeft verricht. Zolang wij onvoldaan bidden en streven om het ook maar enigszins te kunnen zijn, zullen wij elkander tot steun kunnen wezen, want wie zichzelf gebrekkig weet zal gaarne hulp aanvaarden. Wat wij willen is met elkaar streven naar het doel, waartoe Christus, de Heelmeester, duizendmaal meer dan Hippocrates, ons geroepen heeft. (...) Allereerst moeten wij tot onszelf inkeren. Op de tweede plaats zullen wij ons met elkaar moeten beraden over vele brandende vraagstukken, die ons verontrusten. En pas in laatste instantie zullen wij het zo existentieel verworvene als contactorgaan doorgeven aan de kerken en de maatschappij van geneeskunst. Niet van het collectieve, de Karmel naar Horeb, doch omgekeerd. Vanuit de retraite naar de ontmoeting. Want waarlijk meer dan Elia is hier!”

WAS HET WILLEN HELPEN VAN MENSEN OOK DE REDEN VOOR UW BEROEPSKEUZE?

“Mensen helpen niet echt, vooral met de materie bezig zijn. Naast ziektes wilde ik het systeem van de sociale activiteit beter ontdekken. Mensen helpen deed ik wel, maar ik was ook bezig met de organisatie. Zeker ook hier in het oude Dijkzigt ziekenhuis, het was een dilemma van wanbestuur, dat heeft wel veel energie gekost.”

“De zorg is een markt geworden en er zijn mensen die het kunnen. Professor Löwenberg van de hematologie deed bijvoorbeeld een bevinding waarbij hij gekweekte cellen aanzet kon geven tot proliferatie (autologe stamceltransplantatie als therapeutische strategie, red.), daarop is patent aangevraagd. Het ziekenhuis vond het fantastisch, 40% van de opbrengst moet terugvloeiën in de kas. Dat leer je natuurlijk niet direct in gesprekken met PCAO-leden, haha. Met Löwenberg bestond een klik, hij zag de toegevoegde waarde van mijn inbreng voor zijn groep. Voor meer dan tien jaar werd ik vaste consultant voor de huidlymfomen bij de hematologie.”

HOE BENT U BETROKKEN GERAAKT BIJ DE PCAO?

“Als student was ik eerst lid van Ichthus, daar hadden we bijeenkomsten, maaltijden, Bijbelkringen. Maar de studie was (en is) veeleisend, je kan er niet zoveel naast doen. Bij Ichthus kwam ik Karel Zuidema tegen. Hij was een opdrijver, aanjager, stimulator van het zuiverste

Ereleden PCAO Deliane van Leeuwen, Heule, Zuidema, Poelman

“In de jaren 60-70 stond alles te shaken. In de psychiatrie werd alles omgegooid, iedereen was aan de wiet, het was een merkwaardige tijd. Vietnam, het studentenoproer in '68, de Maagdenhuisbezetting... In de annalen zie je dat soms terug, een paar mensen beginnen al over meditatie of boeddhisme. Een gevaar kreeg de naam secularisatie. Sommige studenten gingen naar Parijs, die wilden het zien.” Lachend: “Maar daarna zijn ze gewoon huisarts geworden, het kan allemaal.”

In de jaren '70 ging het slecht met de vereniging en werd opheffing van het blad Soteria overwogen. Arie van der Zwan, neuroloog en Karel Zuidema hebben toen In Dienst der Genezing opgericht, met een duidelijk christelijk karakter.

“Het blad van de PCAO was eerst *Soteria*, later werd dat IDDG. Poelman, internist, mag in het zonnetje gezet worden, hij heeft meer dan tien jaar vanuit Stadskanaal solo de redactie gerund.”

De aantekeningen van dr. Heule beschrijven hoe het blad er in zijn tijd uit zag; het bevatte verslagen van voor- en najaarsconferenties, een woord uit de Bijbel en een gedicht. Discussies die op conferenties hadden plaatsgevonden werden letterlijk afgedrukt. Ook werden er brieven gepubliceerd: verslagen van werkers in het medisch zendingsveld.

“Activiteiten werden vaak samen met andere clubs georganiseerd. Er was al heel vroeg contact met de katholieke artsen. In de eerste annalen lees je dat er gezocht werd naar iets gemeenschappelijks. Dat ging op en neer als een jojo.”

WAT IS VOLGENS U NU DE MEERWAARDE VAN LIDMAATSCHAP VAN CMF VOOR EEN CHRISTELIJKE GENEESKUNDESTUDENT OF ARTS?

“Het meedoen in de organisatie; als beginnende student kan je een heleboel vaardigheden ontwikkelen. En het hebben van een coach die je af en toe in de gaten houdt, en zegt: een beetje meer van dit, minder van dat. Ik herinner me mijn eerste congres in Saint Andrews, ga er maar staan, het gesprek met de sprekers aangaan... Dus waarom zou je het doen? Je kunt een heleboel onzindingen doen, maar je kan ook proberen een goede leider te worden van een Bijbel- of studiegroep, je bezighouden met medische ethiek, je kunt je inlezen in een filosofisch thema. En het sociale, bekende medici ontmoeten, het uitwisselen van gegevens: hoe doen jullie dat op de afdeling? Ethiek is belangrijk, maar het gaat toch om de casuïstiek, om het verhaal.”

HEBT U TER AFSLUITING NOG EEN ADVIES VOOR MIJN GENERATIE, CO-/ARTS-ASSISTENTEN?

“Goed in je werk zijn! Je ligt dubbel onder de loep voor veel mensen. Consciëntieus zijn, en je als mens laten aanspreken door anderen, je laten corrigeren. Bij tegenslag moed houden, naar de stilte, de gemeente, het Woord. Onderzoek de carrière van christenartsen, bijvoorbeeld De Bruïne, gynaecoloog en voorzitter van de PCAO van 1963 tot 1967; Dr Luke die de Oost-Europa conferenties voorbereidde; Dr Gramberg, wereldbekend leproloog, die de patiënt uit zijn isolement haalde; of prof. Heleen Dupuis met haar colleges over de dood.” ✓

PUBLICATIES

- Heule F. Ruimte voor moslims, een plek voor persoonlijke gebedsuitoefening in het ziekenhuis. Medisch Contact 1992; 47: 46: 1351-1353.
- Heule F, Stevens JAJ. Sterven: zin en voltooiing. Medisch Contact 1993; 48: 51-52: 1633-6.
- Heule F, Kirkels VGHJ red. Ziekte als struikelblok. Baarn: Ambo; 1995.
- Heule F. Het medisch protocol – einde van de individualiteit. Paper voor ICS congres, juni 1995.
- El Abdouni M, Heule F. In gesprek met islamitische patiënten. Ned Tijdschr Geneeskd (studenten editie) 2002: sept 5 (3): 77-79.
- Heule F. Thomas Richardson Colledge and Peter Parker, Two Early Nineteenth-Century Missionary-Ophthalmologists in China: a Case of (Inter) Cultural Anthropology. Anthropol Open Acc 2018: AOAP-113. DOI: 10.29011/AOAP-113/ 1000013.
- Heule F. Socio-Historical Notes on Lutheranism in China: 1807-2017. Anthropol Open Acc 2018: AOAP-115. DOI: 10.29011/AOAP-115/1000015.

WAARDERINGEN

- Molewater-de Monchy, legpenning in zilver van het ErasmusMC
- Erelid PCAO
- Erelid van het Executing Committee van de ICMDA
- Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

NEVENFUNCTIES

- Lid Raad van Toezicht van het Prot.-Chr. Ziekenhuis Ikazia, Rotterdam
- Medisch adviseur Make-Wish-Nederland

BRONNEN

- Persoonlijke aantekeningen dr. Ed Heule
- Paul Bremer, Keith Sanders, Ronald Winston. Amazing!: A History of the First Quarter Century of the ICMDA. London: Christian Medical Fellowship; 1990

MARLIES VAN RIJSWIJK

Ha arts in spe!

EVEN VOORSTELLEN

Wij zijn het studentenbestuur van CMF Nederland. Samen met onze studentenstafwerker zetten wij ons in voor de studentleden van CMF. We reizen heel wat af tussen Maastricht en Groningen voor bezoeken en overleg. Momenteel zijn we met vier studentleden; Sophia Breugem, Marlies van Rijswijk, Geerten Schouten en Taco van Wijk en niet te vergeten onze stafwerker Arjen Zijderveld. We organiseren komend jaar weer vier lezingen in Utrecht, deze zijn gratis te volgen en zijn bijzonder inspirerend geweest het afgelopen jaar. Zeker een aanrader. Dus volg ons op sociale media of onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven!

Vlnr: Geerten Schouten, Taco van Wijk, Marlies van Rijswijk, Sophia Breugem

ONZE ACTIVITEITEN

Daarnaast organiseert de CMF-studentencongrescommissie het jaarlijkse studentencongres. Een echt hoogtepunt! Het congres bestaat altijd uit veel inspirerende lezingen, workshops en persoonlijke gesprekken. Daarnaast is het echt bemoedigend om te zien dat medestudenten uit alle steden van Nederland op zoek zijn naar de relevantie van hun geloof in hun toekomstige werk. En het is natuurlijk ook gewoon genieten van de prachtige omgeving en van de muziek. Wij vinden het bijzonder om als arts in spe op deze manier samen God te mogen aanbidden.

Verder sluiten we als studenten graag aan bij congressen van het algemeen CMF en bij congressen van het internationale ICMDA.

Daar lezen jullie wel meer over in dit magazine.

We hopen je snel op een van onze activiteiten te mogen verwelkomen! Als je eerst eens met ons wilt mailen of een vraag stellen dan kan dat via de sociale media of stuur een mailtje naar studentenbestuur@cmf-nederland.nl. ✓

ALVAST EEN VOORAANKONDIGING...

de datum voor het **studentencongres** van **2024** is namelijk al bekend: **8-10 maart** in de Betteld te Amerongen. We hopen jou daar ook te gaan ontmoeten!

cmf-nederland.nl/studenten

[CMFstudenten](#)

[CMF Nederland](#)

Arjen Zijderveld

studentenwerker@cmf-nederland.nl

Christus volgen in ons dagelijks leven

ELLA, ICMDA REGIONAL REPRESENTATIVE
WESTERN EUROPE

A Christian witness through doctors and dentists in every community in every nation... dat is de visie van de *International Christian Medical and Dental Association (ICMDA)*. CMF Nederland is als nationale organisatie lid van dit overkoepelende orgaan dat christelijke medische organisaties over de hele wereld verenigt.

Ella is in 2019 afgestudeerd aan het AMC UvA en werkt als arts-assistent kindergeneeskunde in het Flevoziekenhuis in Almere. Binnen ICMDA is zij *Regional Representative* van de regio *Western Europe*, waar ook Nederland toe behoort.

(Haar volledige naam is bekend bij de redactie)

ICMDA

Al rond 1950 was het duidelijk dat christelijke gezondheidswerkers in verschillende landen met dezelfde uitdagingen te maken kregen. Zo ontstond de wens om een internationaal netwerk te vormen. In 1963 werd in Amsterdam het eerste *Internationale Congres van Christelijke Artsen* gehouden, waarbij 16 landen vertegenwoordigd waren. Deze zomer, 60 jaar later, vond het 17^e ICMDA Wereldcongres plaats in Tanzania. We hebben daar 23 nieuwe landen verwelkomd, wat het totaal aantal aangesloten landen op 107 brengt! Een wereldwijde familie van christelijke artsen en tandartsen (in spe) is een realiteit... en jij maakt er nu al deel van uit!

CHRISTEN EN BEROEP

Hoe zien we eigenlijk ons dagelijks werk? Verlangen we ernaar dat we door alles wat we meemaken meer op Christus zullen lijken? Willen we Zijn liefde laten zien in alles wat we doen? Wat zegt de Bijbel eigenlijk over ons werk? Laten we kort kijken naar een paar Bijbelse personages van wie we weten wat hun dagelijks werk inhield.

Toen Jezus langs het Meer van Galilea liep, zag hij Simon en zijn broer Andreas een net in het meer werpen, want zij waren vissers. “Kom achter mij aan,” zei Jezus, “en ik zal maken dat u vissers van mensen wordt.” (Marcus 1:16-17)

De apostel Paulus was een tentenmaker en in de tweede brief aan de Korintiërs gebruikt hij dit beeld

om te beschrijven: “Want wij weten, dat, indien de aardse tent, waarin wij wonen, wordt afgebroken, wij een gebouw van God hebben, in de hemelen, niet met handen gemaakt, een eeuwig huis...” (2 Korintiërs 5:1)

En als we denken aan het werk van een timmerman, dan beseffen we dat onze Here dagelijks hout en spijkers gebruikte, wetende dat Hij op een dag zelf aan het hout genageld zou worden.

De Bijbel gebruikt vaak beelden van beroepen, zoals verwijzingen naar de herder, de pottenbakker en de geneesheer. Door onze seculiere baan leert Hij ons lessen die ons perspectief veranderen. We ontdekken dat er geen *secular* en *sacred* is in het leven van een christen, maar dat we bij Hem horen, zowel op zondag als op maandag. We lezen dat ‘U weet wanneer ik zit en wanneer ik opsta; U neemt mijn gedachten van verre waar. U onderscheidt mijn uitgaan en mijn neerliggen; U kent al mijn wegen.’ (Psalm 139:2-3). Onze dagen van studie of nachten van dienst zijn daarbij inbegrepen! Hij is niet ver van ons vandaan. En hij heeft ons elkaar gegeven om samen te wandelen op deze weg, we zijn niet alleen. >>

“*Een wereldwijde familie van christelijke artsen en tandartsen (in spe) is een realiteit*”

CHRISTEN OVER DE GRENS

CMF Nederland is een levendig netwerk en er worden verschillende activiteiten georganiseerd. Misschien ben je dankbaar voor de lokale groep of de nationale conferenties. Waarom zou je dan nog je blik verruimen en over grenzen heen kijken?

Er is nog zoveel meer! Zowel om te geven als om te ontvangen. Vanaf het allereerste begin van de kerk zien we één lichaam, verenigd in verschillende landen. De verhalen van onze christelijke collega's in het buitenland bemoedigen ons, geven ons nieuwe ideeën en zetten ons aan tot liefde en goede werken. We ontvangen van hen en mogen ook geven van wat wij hebben.

In ICMDA *Western Europe* horen we van onze Spaanse vrienden hoe de lokale groep in Madrid een maand lang elke avond bijeenkwam om te bidden tijdens de stakingen van huisartsen. We horen hoe onze Italiaanse broers en zussen in geloof de stap zetten om binnen een maand 12.000 euro op te halen, om een *mobile clinic* te kunnen kopen. Deze bus was nodig voor het project *Take care of your heart*, waarbij aan daklozen gratis cardiovasculaire screening werd aangeboden, naast een exemplaar van het evangelie. We horen hoe de Belgen elkaar blijven zien, ook al zijn ze maar met weinig en verspreid door het land. We bouwen vriendschappen op en ontmoeten elkaar waar en wanneer we maar kunnen. We raken geïnspireerd door waargebeurde verhalen over wat God doet in onze persoonlijke en professionele levens. En jij bent bij deze van harte uitgenodigd om te komen kijken! ✓

HOE KAN IK BETROKKEN RAKEN BIJ ICMDA?

- Elke maand komen studenten en arts-assistenten uit de regio online samen om te bidden. We zetten telkens een ander land uit de regio in de schijnwerpers en nodigen iemand uit om wat te lezen en gebedspunten te delen. Voel je vrij om mee te doen op de laatste donderdag van de maand, om 20.00 uur. De link wordt gedeeld in de Socie App. Ook als je niet in de gelegenheid bent om je camera of microfoon aan te zetten, ben je van harte welkom om mee te luisteren.
- Neem deel aan één van de ICMDA trainingstrajecten! Dit zijn online cursussen over verschillende onderwerpen en een mooie kans om in contact te komen met ICMDA. Details zijn te vinden op de ICMDA website (icmda.net/regions/europe). Daarnaast wordt er wekelijks een webinar verzorgd, over heel uiteenlopende onderwerpen. Deze webinars zijn terug te vinden op Youtube.
- Van 5-8 oktober 2023 zijn alle studenten en arts-assistenten uit de regio welkom bij de West-Europese conferentie in Portugal. Het thema komt uit 2 Timotheüs 4:2: *Be ready, in season and out of season*. We hopen je daar te zien!
- Volg onze sociale mediakanalen om op de hoogte te blijven. ICMDA *Western Europe* is te vinden op Facebook (ICMDA *Western Europe*) en Instagram ([icmda_western_europe](https://www.instagram.com/icmda_western_europe)).
- Neem contact op met Julien van der Does (*Area Representative*, verantwoordelijk voor de Noordwest-Europese landen) of met mij, via de ICMDA contactformulieren op de website (icmda.net) of ons e-mailadres (icmdawe@gmail.com)!

COBIE SOLDAAT -
VAN BRUCHEM

ICMDA WERELDCONGRES

In juni waren we als bestuur in Arusha (Tanzania) om bij het 17^e ICMDA wereldcongres te zijn. Bij de oprichting van ICMDA in 1963 in Amsterdam waren er 80 personen uit 16 verschillende landen. Nu 60 jaar later waren er ruim 1000 personen uit 106 landen. Tijdens de *General Assembly* zijn 23 landen toegetreden waarmee de internationale organisatie nu 107 landen telt. Hiermee komt de visie van ICMDA steeds dichterbij: *A Christian witness through doctors and dentists in every community in every nation.*

Het was een week vol harmonie, ontmoetingen en bemoedigingen. Mijn kinderen volgden het kinderprogramma en de oudste is nog steeds niet uitgepraat over Afrika. Ik volgde zelf een aantal workshops over leiderschap. Een van de workshops ging over *Leading in Crisis* en Spreuken 3:5 werd aangehaald: 'Vertrouw op de HEERE met heel je hart, en steun op je eigen inzicht niet.' Een bemoedigende tekst, wanneer er veel op je afkomt. De spreekster vertelde dat ze in tijden van crises juist meer bad tot God en hield mij daarmee een spiegel voor.

PLANNEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

Als bestuur zijn we geïnspireerd door de lezingen, de ontmoetingen en de workshops. We gaan dit concreet maken in een meerjarenplan dat we begin 2024 zullen

Cobie Soldaat – van Bruchem

is specialist ouderengeneeskunde en voorzitter van CMF Nederland. Zij woont met haar man en twee zonen in Rotterdam.

presenteren tijdens de algemene ledenvergadering. Wat ons betreft gaat het om de kwaliteit en de diversiteit van onze activiteiten en zijn hoge bezoekersaantallen niet het eerste streven. We willen meer thematisch gaan werken, studenten bemoedigen en arts-assistenten behouden, door onder andere het buddysysteem onder de aandacht te brengen.

We gaan daarnaast starten met een online gebedsgroep in de avond. In de Socie App zal eenmaal per maand een link worden gedeeld waarmee je deel kunt nemen aan deze verbindende activiteit. Via de e-mail is diverse keren de aanmeldlink voor deze app gedeeld en op dit moment hebben al ruim 100 mensen de app gedownload. Er zijn diverse groepen in de app zoals één voor huisartsen, seniorleden en arts-assistenten waarin ervaringen gedeeld en vragen gesteld kunnen worden. Zelf een groep aanmaken is gemakkelijk en doe dit gerust.

Ria Kwakernaak

Paul Lieverse

Bert Nanninga

Rick Paul

RAAD VAN ADVIES

We zijn blij om te kunnen vertellen dat vijf CMF-leden deel willen uitmaken van de Raad van Advies. Dit zijn Ria Kwakernaak, Paul Lieverse, Dick Mul, Bert Nanninga en Rick Paul. Wilt u voor hen bidden om wijsheid bij deze taak? Als u ook een steentje wilt bijdragen of meer informatie wil hebben, stuur dan gerust een e-mail naar info@cmf-nederland.nl. Een steentje bijdragen kan al door dit nummer van IDDG door te geven aan een andere arts of student zodat hij of zij kennis kan maken met onze vereniging.

Alvast bedankt! ✓

PIET VERHAGEN

Psalm 133 is een korte psalm voor onderweg. Het is een zegen, zo blijkt, wanneer onderweg zijn met elkaar, in groepsverband onderweg zijn is. In ieder geval wordt het sterk aanbevolen, want dat is zegenrijk.

Piet Verhagen
is psychiater, werkzaam bij GGz Centraal en proponent in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN)

Waar liefde woont, gebiedt de Heer zijn zegen

(Psalm 133, berijmd, 1773)

DE KRACHT VAN EEN GROEP

Cohesie is een van de belangrijkste, zo niet de belangrijkste factor voor het succes, voor de gewenste uitkomsten, van een groepsbehandeling in de psychiatrie. Cohesie staat voor het gevoel van verbondenheid, onderling vertrouwen en onderlinge acceptatie. Cohesie bevordert de openheid van de deelnemers, verhoogt de betrokkenheid tussen de groepsleden, verlaagt allerlei drempels, creëert mogelijkheden om van elkaar te leren. Cohesie bepaalt om zo te zeggen in belangrijke mate de kracht van de groep om te kunnen doen wat gedaan moet worden. Ondertussen is cohesie wel iets waaraan gewerkt moet worden. ‘We zitten allemaal in hetzelfde schuitje’, geeft wel een soort van lotsverbondenheid, maar zou vooral gebaseerd kunnen zijn op gedwongen zijn, althans ‘ik heb er ook niet om gevraagd’, gezonde tegenzin of angst. Dat is nog niet meteen een werkzaam, cohesief klimaat.

Elke groepsbehandelaar, teamleider of manager, elke huis-kringleider heeft ermee te maken. Het verenigingsbestuur heeft ermee te dealen en de kerkenraad, tot aan leiders en bestuurders tot op het hoogste niveau, ook politiek-maatschappelijk, nationaal en internationaal. Daar begint het trouwens ook mee, met verticale cohesie: de band met de groepsleider. Vervolgens kijken de deelnemers om zich heen. Groepscohesie is er niet vanzelfsprekend, vraagt dus om aandacht en onderhoud. Er kan heel wat werk aan de winkel zijn om de cohesie te herstellen en te bevorderen. Het gaat natuurlijk om de groepstaak. Die willen we vervullen, dus het is nuttig en nodig te weten wat die taak is.

LIEFDE IS GEEN THEORETISCH CONSTRUCT

Het woord liefde komen we in dit theoretisch-empirische kader over cohesie niet tegen; dat verwacht u ook niet. Of het moest, merkwaardig genoeg, een opmerking zijn van Freud. Hij heeft niet veel over groepsprocessen geschreven, behalve in zijn *Massapsychologie en Ik-analyse* (1921; Ned. Editie Boom uitgevers, 1987). Hij betoogt daar zelfs dat ondanks de kritiek het woord liefde ‘in zijn gevarieerde toepassingen een volstrekt legitieme verzamelnaam’ is, die we dan ook ‘aan onze wetenschappelijke uiteenzettingen en beschrijvingen ten grondslag’ leggen. Het heeft weinig navolging gekregen, maar Freud doet het vervolgens zelf wel degelijk in zijn massapsychologie. Hij neemt twee kunstmatige massa’s: de kerk en het leger, en zegt dat ondanks de verschillen tussen die twee massa’s enerzijds de illusie geldt dat de leider, het hoofd, Christus, of de generaal, iedereen gelijkelijk liefheeft en anderzijds creëert die verhouding ook de onderlinge verbinding. Zo worden deze groepen behoed voor ontbinding en uit die verhoudingen vloeit vervolgens de vervulling van de taak (de eisen die gesteld worden, schrijft Freud) van de groep voort. De keerzijde is ook duidelijk: de religie van de liefde is hard en liefde-loos jegens degenen die niet in de liefde van Christus en de geloofsgemeenschap delen. Freud zegt dus wat simpeler uitgedrukt: wil de groep functioneren dan moet je wel een beetje op elkaar gesteld zijn, op de groepsleider en op elkaar, anders valt de groep uit elkaar. >>

VERBONDENHEID IS 12+3 = 15

Het woord liefde komt trouwens ook niet in de psalm voor. Dat ontleen we aan de dichterlijke vrijheid van de berijmers; maar zo vreemd is die associatie niet. Immers in vers 1 wordt gezegd hoe goed, en hoe 'lieflijk' of heerlijk of weldadig het is om als broeders ('geschwisterlich') bijeen te wonen. Voor 'goed' staat in het Hebreeuws het woordje dat we kennen als *tof* en het tweede Hebreeuwse woord, vertaald met *lieflijk*, klinkt bijna als *aangenaam*. Het eerste zegt dat verbondenheid een kwaliteit aan het leven toevoegt, het tweede zegt iets over de glans van dat leven. De uitdrukking 'goed en lieflijk' is iets uit de wijsheid. Het is ook in Job en Spreuken te vinden. Het leven komt tot vervulling in vriendschap en liefde. Het raakt dan ook aan de liefdesverhouding tussen geliefden, zoals in Hooglied. En ook aan de verhouding tussen gelovigen en God. Het ligt allemaal veel dichter bij elkaar dan je op het eerste gezicht wellicht zou denken of verwacht-

“*Daar lacht
het leven je
tegemoet onder de
zegen van de Heer*

ten. Liefde is inderdaad een verzamelnaam, zoals Freud suggereerde. Verzamelen in de zin van bij elkaar brengen en bij elkaar proberen te houden.

Ongetwijfeld is de zegen uit Numeri 6:24-26 bedoeld.

Daar zit de verbondenheid zelfs verpakt in hoe de zegen

is geformuleerd. Die zegen bestaat in het Hebreeuws uit drie zinnen en vijftien woorden, waarvan er drie de naam van de Heer zijn, in elke regel één keer. De eerste regel heeft drie, de tweede vijf, de derde zeven woorden. Het worden er steeds meer, dat zegt ook iets over de zegen: al maar meer. In het getal vijftien en drie keer de Naam hebben fijnproevers al snel iets bijzonders in gezien: $15 = 3+12$! Als 3 voor de Naam van de Heer staat, dan moet 12 wel voor de twaalf stammen staan, het ene volk dat het zijne is. Het gaat in de zegen om de levenskracht en onlosmakelijke verbondenheid tussen de Heer en zijn volk. Verbondenheid in de groep is van vitaal belang en daarom een zegen.

HET GAAT RESONEREN

Het ritueel en het ecosysteem worden erbij gehaald om verwondering en bewondering op te roepen. Het ritueel zien we voor ons: het leiderschap van het priesterschap geurt ons tegemoet. Maar het beeld past ook bij het gast- of feestmaal, zoals we dat kennen uit psalmen (zoals Psalm 23) en het evangelie. En dat de dauw van Hermon op de bergen van Sion is een ecologisch wonder is. Zo bijzonder is het dat broeders zich samen neerzetten. Wat gebeurt er dan? In een cohesief verband gaat het resoneren. Dat is ook weer zo'n kernbegrip als het gaat om wat er in groepen gebeurt. Als mensen gaan vertellen, beelden gebruiken, rituelen uitvoeren dan gaan affecten, gevoelens in de groep, resoneren; ook dat is communicatie.

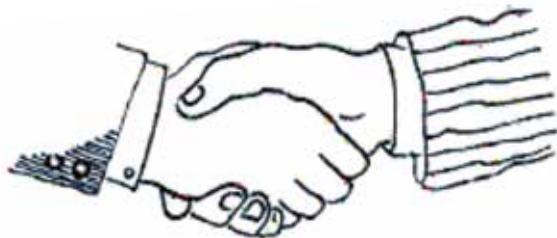
Het is trouwens niet nodig om de groep in deze psalm tot een bepaald verband te beperken. Natuurlijk is er het familie- en stamverband. Er is ook het zich samen neerzetten uit alle hoeken van het land in de tempel al dan niet bij gelegenheid van de jaarlijkse feesten. Vergeet niet, de Bijbel verhaalt vaak genoeg van broederlijke twisten. Vandaar het weldadige als het anders is. Daar waar mensen elkaar niet in de weg zitten, elkaar niet beknotten, verschillen weten te overstijgen, daar lacht het leven je tegemoet onder de zegen van de Heer, die met zijn zegen niets anders beoogt. Zo zouden cohesie en resonantie op groepsniveau iets kunnen aanduiden van de werking en kracht van de zegen.

KRITIEK EN REMEDIE

Het is volgens mij niet idyllisch bedoeld. Het is regelrechte maatschappijkritiek: sociaalmaatschappelijke, economische en politieke structuren worden onder druk gezet. Wat moet ervan terecht komen als bijeen wonen niet goed en aangenaam is? Mensen zijn individualistischer geworden, van mensen zonder religie of enige vorm van spiritualiteit is bekend dat ze individualistischer zijn ingesteld. Het Sociaal Cultureel Planbureau (2022) formuleerde mede op basis daarvan een uitdaging voor de samenleving als geheel: 'Een grotere mentale (existentiële) belasting van het individu dat nu, als het op zoek is naar zingeving, meer en meer zélf zin zal moeten geven aan zijn of haar leven'. Opvallend genoeg wordt die zingeving anders benoemd dan voorheen: in plaats van *meaning of life* is het *meaning in life*. Het wordt dus kennelijk alsnar ingewikkelder om er samen voor te gaan zitten. We kunnen elkaar van dienst proberen te zijn. Dat moeten we, zegt de politiek, als het om zorg gaat steeds meer doen. Kennelijk ook of juist als het om zin en betekenis gaat. De kritiek is kennelijk ook remedie: er samen voor gaan zitten.

EEN DOORGEEFNUMMER

Zoiets is de zegen ook, om door te geven! ✓

HET IDEE VOOR CMF HOLLAND
is ontstaan bij geneeskundestudenten
enthousiast geworden na een conferentie van CMF UK

IN HET JAAR **2001**
WERD DE VERENIGING
OFFICIEEL OPGERICHT
vanuit CMF Holland en
de Protestants Christelijke
Artsen Organisatie (1955)

Sindsdien is er een
geleidelijke **GROEI**
m.u.v. een coronadip

JAAR	LEDEN
2002	282
2007	446
2012	533
2017	568
2022	557

ONWAARHEDEN: het zijn allemaal
huisartsen! → FALSE ← Bij CMF zijn
alleen protestantse christenen welkom

15% van de leden
is student

♀ **61%** ♂ **39%**

INTERNATIONALE BETROKKENHEID

- » Sponsoring Jan & Tabitha Kieviet Senegal
- » Sponsoring Rick Paul ICMDA Eurasia
- » Sponsoring studenten bezoek wereldcongres

Drijfveren

VAN DE REDACTIE

Voor diegenen die
IDDG wel vaker op de mat

hebben gekregen, is de rubriek drijfveren een oude bekende. Hierin vragen we een christelijke collega-arts of geneeskundestudent naar zijn of haar motivatie voor het medische vak en hoe het christen-zijn daarin een rol speelt. Dit keer doen we het even anders en hebben we **Willemien** en **Willem**, die zich binnen CMF inzetten voor de vereniging, aan de (witte) jas getrokken en gevraagd wat hen motiveerde om zich, naast hun vaak tijdrovende baan, in te zetten voor CMF. Waarom halen zij hier plezier uit en wat is hun droom voor CMF Nederland? Een kijkje achter de eigen schermen.

Willemien Smelt-Westerhuis (hoofdredacteur IDDG)

STEL JE KORT VOOR, WIE BEN JE ALS PERSOON, ALS ARTS EN WIE BEN JE VOOR DE VERENIGING?

Al vrij snel tijdens mijn geneeskundestudie kwam ik in aanraking met CMF Nederland. In de beginjaren was ik betrokken bij de stedengroep in Utrecht, waar ik de waarde leren kennen van onderlinge ontmoeting met andere christenstudenten en het met elkaar sparren over pittige onderwerpen. In 2011, tijdens het laatste deel van de studie, kwam ik in de redactie van IDDG. Verder ben ik sinds 2018 huisarts in het midden van het land, waar ik ook woon, met mijn man en drie kinderen. Verder houd ik van lezen en sporten: bootcamp en kitesurfen.

WAT IS JE DRIJFVEER OM TIJD VRIJ TE MAKEN OM IETS TE BETEKENEN BINNEN CMF?

Dokter zijn is een prachtig beroep, waarbij je op allerlei gebieden iets kunt betekenen voor je patiënten. Ik vind het van belang dat ik niet alleen op medisch gebied nascholing doe, maar ook persoonlijk groei. CMF Nederland helpt mij daarbij, bijvoorbeeld door handreikingen te doen om patiënten te begeleiden bij existentiële vraagstukken. CMF brengt twee heel belangrijke zaken uit mijn leven samen: dokter zijn en geloven. Ik vind het bijzonder om te merken dat gesprekken met mensen die deze zaken delen, snel de diepte ingaan.

HOE SPEELT JE CHRISTEN-ZIJN EEN ROL IN DIT WERK?

Ik spreek niet vaak over mijn geloof met patiënten... maar ik probeer patiënten door Gods ogen te zien, in hun hele zijn en kwetsbaarheid. Dat helpt me om geduldiger te zijn en meer mee te leven. Ik hoop dat ik daarmee ook iets van Gods liefde reflecteer.

WAT IS JE DROOM VOOR CMF NEDERLAND?

CMF is echt een mooie club. Ik hoop dat het lukt om de negatieve invloed van corona weer teniet te doen en meer artsen en studenten te laten profiteren van alles wat CMF en ICMDA te bieden hebben!

Willem Lock

(stafwerker artsenwerk)

STEL JE KORT VOOR, WIE BEN JE ALS PERSOON, ALS ARTS EN WIE BEN JE VOOR DE VERENIGING?

Ik ben in het dagelijks leven waarnemend huisarts, stafwerker van CMF Nederland en vader van vier jonge kinderen. Als student heb ik via jaargenoten kennisgemaakt met CMF. Ik heb altijd erg genoten van de lezingen en de studentenconferenties. CMF Nederland is in die tijd voor mij een waardevolle vereniging geworden die mij hielp om mijn christen-zijn en arts-zijn niet als twee verschillende dingen te zien. In 2012 ben ik het bestuur ingerold.

WAT IS JE DRIJFVEER OM TIJD VRIJ TE MAKEN OM IETS TE BETEKENEN BINNEN CMF?

Die bestuurstaken deed ik naast mijn drukke bestaan als arts-assistent en uitbreidend gezin. Het frustreerde mij dat ik daardoor vaak maar weinig tijd kon vrijmaken voor CMF Nederland. Toen ik in 2016 mijn huisartsenopleiding afrondde, lag opeens mijn hele agenda (even) open. Dat moment heb ik aangegrepen om structureel een dag per week vrij te maken voor CMF. Door in dienst te treden had ik een goede stok achter de deur om er werk van te maken. Ik geniet er enorm van om, naast het praktische artsenwerk, ook één dag per week me bezig te houden met wat het nou betekent om christenarts te zijn. Dat doe ik onder andere door het organiseren van conferenties en cursussen en het ondersteunen van artsenkringen. Als persoon vind ik het leuk daarbij een mooi inhoudelijk programma in elkaar te zetten. Als het even lukt ook nog eens geaccrediteerd. Maar dat is nooit het hoofddoel.

HOE SPEELT JE CHRISTEN-ZIJN EEN ROL IN DIT WERK?

Het belangrijkste blijft toch dat we als leden elkaar vinden in ons geloof in God, wat Hij voor ons heeft gedaan en hoe ons dat inspireert in ons werk. Daarom zijn wat mij betreft Gods woord, aanbidding, gebed en onderlinge ontmoeting de hoofdingrediënten van bijeenkomsten. Het is voor mij een voorrecht om terug te horen dat deelnemers die ontmoeting met christen-collega's inderdaad zo waarderen.

WAT IS JE DROOM VOOR CMF NEDERLAND?

Mijn droom voor CMF Nederland is dat we dat blijven doen: elkaar tot steun en inspiratie zijn om te groeien in ons werk en geloof. ✓

Vacature

Arts voor afgelegen gebieden in Centraal-Azië

voor
6 jaar

Stel je voor: je leeft in een afgelegen gebied in Centraal-Azië en hebt geen toegang tot gezondheidszorg...

Wat is het dan mooi dat er christelijke medici zijn die zich jouw lot hebben aangetrokken. Regelmatig reizen medische teams naar het platteland waar nog veel mensen verstoken zijn van de meest elementaire medische zorg. De GZB is gevraagd om een arts die met zijn of haar expertise deze teams wil versterken.

Lijkt het je mooi om je onderdeel te voelen van Gods wereldwijde kerk en wil je met jouw kennis en ervaring als arts van betekenis zijn voor de meest kwetsbaren in de samenleving? Dan is deze vacature misschien wel iets voor jou!

Wat kun je verwachten?

Je basis wordt een medische kliniek in een grote stad in Centraal-Azië*. Daarnaast ga je regelmatig met een team op pad naar afgelegen gebieden met veel armoede en geen goede gezondheidszorg. Je verleent niet alleen medische hulp, maar hebt ook aandacht voor de geestelijke noden van de mensen die je ontmoet. Daarbij wordt samengewerkt met plaatselijke kerken. Naast deze medische 'outreaches' ga je ook lokale medici trainen en coachen.

** De kerken waar de GZB in Centraal-Azië mee samenwerkt zijn klein en kwetsbaar; evangelisatie is verboden. We noemen daarom ook niet het land, maar de regio waar je gaat werken.*

Lees het verhaal van Kausar op www.gzb.nl/verhalen/een-verlamd-meisje-als-evangelist

Wat verwachten wij van jou?

- Je hebt een afgeronde opleiding geneeskunde en bij voorkeur minimaal 3 jaar klinische ervaring.
- Je spreekt Engels en bent bereid om Russisch en/of een lokale taal te leren.
- Je bent flexibel en sensitief voor interculturele zaken.
- Je vindt het een mooie uitdaging om je kennis en ervaring over te dragen op lokale artsen. Je geeft trainingen en coacht hen bij het toepassen daarvan in de praktijk.
- Je bent bij voorkeur lid van de PKN en actief betrokken bij één van de gemeenten uit de achterban van de GZB.
- Je herkent je in het profiel van Gezondheidswerken, zie www.gzb.nl/zendingswerkenworden.

Spreekt deze vacature je aan?

Neem dan contact met ons op! De GZB gaat graag met je in gesprek om de mogelijkheden te onderzoeken. Voor informatie kun je contact opnemen met Harriët Ritman, telefoon 0343-512444. Reacties met CV kunnen gestuurd worden naar de GZB, t.a.v. Harriët Ritman, werving & selectie, Postbus 28, 3970 AA Driebergen, e-mail: hritman@gzb.nl.

De GZB is een zendingsorganisatie binnen de Protestantse Kerk. Samen met jou willen we mensen over de hele wereld bereiken met het Evangelie. We willen werken aan gemeenten waar iedereen welkom is, waar mensen groeien in geloof, waar oog is voor elkaar en voor kwetsbare groepen in de samenleving. **Kijk voor meer info op gzb.nl.**

AGNETHA KETELAAR-
BRUGGEMAN

Sinds november 2021 ben ik coördinator van de artsenkring in Amsterdam. Mijn eerste kennismaking met CMF was via een collega die ik bij een sollicitatiecursus tegenkwam. Zij bleek actief te zijn in de overkoepelende internationale organisatie van CMF (de *International*

Christian Medical and Dental Association, ICMDA) en van daaruit besloot ik me aan te melden voor CMF. Hoewel we soms het gevoel hebben de enige christen te zijn in het ziekenhuis bewijzen dit soort ontmoetingen het tegendeel. Als je je ogen maar open houdt!

**Agnetha
Ketelaar-
Bruggeman**

werkt als ANIOS
Interne Geneeskunde
in het Antoni van
Leeuwenhoek ziekenhuis.
Zij is coördinator van
de CMF-artsenkring in
Amsterdam.

Artsenkring CMF Amsterdam

Dat heb ik ook gemerkt als kringcoördinator. Zelf heb ik een aantal mensen actief benaderd maar grotendeels meldden mensen zich spontaan aan bij de kring. Prachtig hoe God werkt, als wij maar een eerste stap durven te zetten. Intussen bestaat onze kring uit 21 artsen. Daaronder bevinden zich net beginnende anios/aios, doorgewinterde huisartsen en ervaren specialisten.

Het verschil in leeftijd en ervaring is heel waardevol omdat we elkaar op die manier aanvullen. Natuurlijk is dé verbindende factor in onze kring niet enkel het arts-zijn, maar dat we artsen zijn die onder de grote Geneesheer mogen werken. Onze verbondenheid in Christus is wat voorop staat. We komen maandelijks samen, de ene maand op vrijdagavond, de andere maand op zaterdagochtend.

In de diverse universiteitssteden zijn studentengroepen aanwezig. Daarnaast zijn er artsenkringen actief, in 2023 in de volgende regio's: Amersfoort, Amsterdam, Gelderse Vallei, Zwolle-Kampen en Zuidwest-Nederland.

Naast de krings zijn er ook intervisiegroepen en een arts-assistentenkring. Verder vinden steeds meer leden hun weg naar de Socie App waar we op een laagdrempelige manier elkaar kunnen ontmoeten, ideeën uitwisselen en op de hoogte blijven van activiteiten.

Voor informatie of de mogelijkheid om een kring op te zetten, kunt u contact opnemen met de artsenwerker van CMF, Willem Lock, via willemllock@cmf-nederland.nl

Tijdens de zaterdagochtend-bijeenkomsten ontbijten we samen en bespreken we verschillende onderwerpen. In het afgelopen jaar hebben we het over medisch-ethische thema's gehad en hebben we ook de podcast *Moderne profeten* als inspiratie voor onze bijeenkomsten gebruikt, waarbij we iedere keer een andere moderne profeet bespreken. Op de vrijdagavond-bijeenkomsten wisselen we ervaringen uit en kletsen we gezellig bij.

Ik ben heel dankbaar om coördinator en deelnemer te mogen zijn van deze kring. Het is een voorrecht dat we elkaar op deze manier mogen en kunnen bemoedigen. Na iedere bijeenkomst voel ik mij opgeladen en toegelust om weer mijn plek in te nemen als christelijke arts. Dus mocht je nog niet aangesloten zijn bij een kring, overweeg het dan eens. We hebben elkaar nodig!

Voor meer informatie over de kring in Amsterdam of om ook een keer vrijblijvend een kring bij te wonen, kunt u contact opnemen met cmfamsterdam@gmail.com ✓

WILLEMIEN SMELT-WESTERHUIS,
HOOFDREDACTEUR IDDG EN HUISARTS

Voor mij was dit de derde ICMDA-conferentie. De eerste woonde ik als student bij in Schladming, Oostenrijk, de tweede als arts-assistent in Rotterdam en nu de derde als huisarts in Arusha, Tanzania. Mijn (leer)doelen voor de conferenties waren verschillend, maar 'mentaal opladen' was een grote gemeenschappelijke deler!

Verslag van het 17de **ICMDA Wereldcongres**

Ook deze keer was de conferentie blikverruimend en verfrissend. Het helpt mij om op een mooie locatie samen te zijn met mensen met wie je twee belangrijke zaken gemeen hebt: christen én arts-zijn. Het helpt mij om de dingen weer in perspectief te zien, omdat ik tijdens de conferentie even helemaal los ben van de dagelijkse beslommeringen. De Bijbelstudies zetten aan het denken en er zijn veel mogelijkheden om ook op wetenschappelijk gebied te leren. Voor mij was het bijzonder om na jaren een aantal oude bekenden tegen te komen, zoals de begeleiders van mijn coschappen in Kenia en Uganda.

CHRISTELIJK MEDISCH LEIDERSCHAP

Deze wereldconferentie duurde zes dagen (voor een overzicht van het programma, zie *Figuur 1*). De eerste tweeënhalve dag stond in het teken van de studentenconferentie. Artsen en arts-assistenten hadden de gelegenheid om deze dagen een stream te volgen: een verdieping in een specifiek onderwerp, zoals 'medische missie', bio-ethiek, of het starten van een CMF-groep. Ik volgde de stream over *Christelijk Medisch Leiderschap*. De sessies gingen over onder andere 'Koninklijke waarden', Dienend leiderschap, Conflicthantering, Teamdynamiek en Leiderschap in een

gebroken wereld. Omdat de sprekers zowel uit de Westerse cultuur als de minder ontwikkelde gebieden kwamen, was de variëteit aan problematiek die leiders op verschillende gebieden tegenkomen enorm! Als het gaat om christelijk leiderschap, was het voor mij helpend om te bedenken dat het goed mogelijk is om iets van de 'Koninklijke waarden' in de dagelijkse praktijk te brengen. Je bent als arts een belangrijke schakel in het team, hierin kun je verschil maken.

IT'S NOT MY STORY!

De lezing van Florence Muindi op de derde dag was voor mij misschien wel de belangrijkste van de conferentie: *'It's not my story'*. Hiermee bedoelde zij zeker niet dat we laks moeten worden, omdat de zaken toch niet in onze hand zijn, maar dat we de verantwoordelijkheid mogen overdragen aan God. Soms vind ik het vak pittig, de problemen van de gezondheidszorg in Nederland of de problemen van verschillende patiënten kunnen me soms een zwaar gevoel geven. Maar het verhaal is van *Hem*, en de dingen zijn in Zijn hand. Wij mogen een schakel zijn en we hebben talenten die we mogen gebruiken, maar uiteindelijk zet deze wetenschap mijn verantwoordelijkheidsgevoel in het juiste perspectief.

Time	Day 1 Tuesday - 20 th June	Day 2 Wednesday - 21 st June	Day 3 Thursday - 22 nd June	Day 4 Friday - 23 rd June	Day 5 Saturday - 24 th June	Day 6 Sunday - 25 th June		
06:00-07:00	Student Conference Arrivals	Pre-Conference Stream Arrivals	Personal Devotion	Personal Devotion	Personal Devotion	Personal Devotion		
07:00-08:00			Breakfast	Breakfast	Breakfast	Breakfast		
08:00-08:30			Praise and Worship	Stream Session 3	Praise and Worship	Stream Session 7	Praise and Worship	Praise and Worship
08:30-09:15			Bible Reading Serving with Joy		Bible Reading Serving with Faith		Bible Reading Serving with Calling	Bible Reading Serving with Compassion
09:15-10:00			Plenary: Bridging the Generation Gap	Stream Session 4	Plenary: Informational Mission	Stream Session 8	Plenary: Limits to Compassion	Plenary: Justice in Healthcare Distribution
10:00-10:30			Tea Break		Tea Break		Tea Break	Tea Break
10:30-11:45			Breakout Session 1	Stream Session 5	Breakout Session 4	World Assembly	Breakout Session 1	Breakout Session 4
11:45-13:00			Breakout Session 2		Group Discussion 2		Breakout Session 2	Breakout Session 5
13:00-14:00			Lunch Break	Lunch Break	Lunch Break	Lunch Break	Lunch Break	Lunch Break
14:00-15:00			Praise & Worship Opening Ceremony	Stream Session 1	Breakout Session 3	Stream Session 6	Breakout Session 3	Breakout Session 6
15:00-16:00	Bible Reading Serving with Endurance	Group Discussion 1	Praise and Worship		Group Discussion		Group Discussion	
16:00-16:30	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break	Tea Break		
16:30-18:00	Plenary: Conscientious Objection & Duty of Care	Stream Session 2	Reports	Stream Session 6	World Congress Opening Ceremony	Family Time		
18:00-19:00	Conference Dinner (AICC)		Conference Dinner (AICC)		Conference Dinner (AICC)		ICMDA 60th Anniversary Celebrations	
19:00-21:30	Networking	Cultural Night	Plenary: What does it mean to be human in age of AI?	Family Time	International Night	Departures		
							Networking	

Student Conference Pre-Conference Streams World Congress

Figuur 1: overzicht congresprogramma

MAIN CONFERENCE

Op donderdag werd de groep deelnemers compleet: ruim 1000 mensen uit meer dan 100 landen bij elkaar. Op het conferentiecentrum in Arusha stonden 60 vlaggenmasten: er werd snel nog een aantal bij gezet, zoveel nationaliteiten was nog niet eerder voorgekomen!

Spreker van de eerste lezing was John Wyatt, voor velen van ons welbekend door zijn boeken over ethische onderwerpen. Zijn onderwerp was verrassend en niet direct medisch: *artificial intelligence*. Wij hebben er eerder een nummer van IDDG aan gewijd (september 2018): ook de medische wereld krijgt er steeds meer mee te maken en het is belangrijk om visie te vormen over dit onderwerp. Het was een zeer boeiende en lastig samen te vatten lezing, gelukkig heeft hij ook over dit onderwerp een boek geschreven: *The robot will see you now*¹.

ROEPING

Op dag vier ging de Bijbelstudie over 'dienen vanuit een Roeping'. In Nederland gaat de afgelopen periode steeds meer een stem op dat het artsenvak ook gewoon een baan is (en geen roeping), net als ieder ander beroep. Hiermee willen artsen hun grenzen aangeven en benoemen dat gezin, hobby of vrijwilligerswerk óók belangrijk zijn. Ik worstel hiermee, want ik vind deze zaken zelf ook belangrijk. Toch heb ik altijd wel roeping gevoeld, *to go the extra mile* hoort er voor mijn gevoel bij (dat lijkt me overigens niet

alleen voorbehouden aan medici, maar geldend voor alle beroepen). Dit lijkt te schuren. Misschien kunnen we hieraan eens een discussie op de Socie App weiden, of een bezinningsavond over hebben.

ARUSHA

We hadden niet veel vrije tijd tijdens de conferentie, het was een goed gevuld programma. Toch hebben we af en toe van de gelegenheid gebruikgemaakt om Arusha in te gaan. Halverwege de week was de doelgroep van de conferentie in de stad wel bekend en werden we op straat aangesproken als 'dokter'... Er was zoveel te zien! Met een groepje Nederlanders hebben we gegeten bij een BBQ-restaurant, aan de straat, heerlijk en gezellig. Verder was er voor ons als koffieverliefde dokters voldoende aanbod. Op de conferentie zelf leek de aangeboden koffie steeds sterker te worden, maar ook in de stad konden we ons laven in verschillende koffietentjes. We hebben een groentemarkt bezocht en natuurlijk kon ook een toeristische Masai-markt niet ontbreken, voor de souvenirs voor het thuisfront. Op het moment van schrijven hangt een prachtig schilderij in de woonkamer, dat mij herinnert aan deze conferentie. ✓

NOOT

¹ John Wyatt e.a. *The Robot Will See You Now: Artificial Intelligence and the Christian Faith*. SPCK Publishing, 2021

Bring Your Healing to the Nations

Words by Liz Pass
Music by Dave Pass
© Password International

(Congress Theme Song, 11th World ICMDA congress, South Africa, 1998)

The musical score is written in G major and 4/4 time. It consists of five lines of music with corresponding lyrics and guitar chords. The chords are: D2, Bm7.9, GM7.9, Asus 4, D2, Bm 7.9, GM 7.9, Asus 4, D2, G, A, Bm.

(Verse 1)
May we be a peo - ple A peo - ple of in - te - gri - ty Be - ing who we

say we are and do - ing what we say May we be a

peo - ple A peo - ple with hu - mi - li - ty Re - con - ciled to

God and man In Je - sus' Name . . . (Chorus) Bring Your

hea - ling to - the na - tions Through our

G A Bm

lives and through our hands bring Your

G A Bm

hea - ling to - the Na - tions Dear Lord Change our

G A Dz (Next Verse) $\frac{G}{A}$

lives and change our lands. May we be a ...

(Ending) Bm G A

... na - tions Dear Lord Change our lives and Change our lands

D Bm G A

Change our lives and Change our lands

3. May we be a people
A people mending broken lives
Giving hope to broken worlds
By the grace of God

5. May we be a people
A people of sincerity
Unafraid and unashamed
Speaking truth in love

4. My we be a people
A people serving God and man
Bringing love and dignity
In Jesus' name

6. May we be a people
A people of fidelity
Trusting God for miracles
In Jesus' name

ANTJE OOSTERKAMP

Mijn naam is Antje Oosterkamp en ik werk als chirurg in Bangladesh. Bangladesh is een land met een moslim-meerderheid van meer dan 90%. Christenen zijn een minderheid van 0,3% volgens een census in 2022. Voor geneeskundestudenten betekent dit dat zij doorgaans in hun jaar de enige christen zijn. Hun studententijd is dan ook nogal eens een eenzame tijd op geloofsgebied. Vaak hebben deze studenten niet eens de gelegenheid om tijdens hun studie regelmatig naar de kerk te gaan.

Antje Oosterkamp
werkt als chirurg
in Bangladesh

CMF-arts in Bangladesh

JEUGD EN STUDENTENTIJD

Wat een contrast met mijn ervaring in mijn studententijd! Ik was lid van een IFES-studentenbeweging: *Ichthus* (IFES staat voor *International Fellowship of Evangelical Students*). Voor mij was dit een heel vormende tijd voor mijn geloofsleven. In discussie met andere studenten had ik de gelegenheid om mijn geloof verder te ontwikkelen apart van de invloed van het gezin waarin ik was opgegroeid. Mijn geloof werd 'mijn eigen' geloof, volwassen. Ook was er altijd een groep geneeskundestudenten met wie we over zaken als ethiek konden sparren.

In mijn vroege jeugd hebben wij als gezin voor het werk van mijn vader een aantal jaren in Brazilië gewoond.

Sinds die tijd heb ik altijd een aantrekkingskracht gevoeld tot het werken in het buitenland. Een coschap in Tanzania leerde mij dat het werken met beperkte middelen wel bij mij past. Wel merkte ik dat ik het samenwerken met ander christenen miste.

Een logische stap na mijn basisarts-examen was dan ook de tropenopleiding, maar dan wel met de steun van een zendings- in plaats van een seculiere organisatie. Ik zie mijn rol in de zending vooral in het tonen van de liefde van God door mijn daden en het ondersteunen van mensen om mij heen die zich meer richten op het verkondigen van het Woord.

UITZENDING

Mijn eerste uitzending als tropenarts in 1996 was dan ook met de tekst uit Mattheüs 5:16: "Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken." Die tekst is nog steeds de basis van mijn werk hier.

Aan het einde van drie jaar had ik toch het gevoel dat ik, als ik al lange termijn in Bangladesh wilde doorbrengen, meer training nodig had om klinisch betekenisvol werk te kunnen doen. Met wat omwegen kreeg ik de gelegenheid om de chirurgieopleiding in de regio Maastricht te doen en daarna ook nog de vervolgopleiding in de oncologische chirurgie.

Terug in Nederland heb ik bewust het contact met mijn zendingsorganisatie onderhouden, maar ook contacten met CMF gelegd. Dit contact begon met het *Saline Solution seminar*, een cursus over hoe we zout en licht kunnen zijn in ons werk als arts. Nadien bleef ik naar de CMF-conferenties komen en ondersteunde enige tijd de studentenkring die in Maastricht van start ging. Het is bijzonder om met (aankomend) artsen na te denken over hoe onze liefde voor Jezus ons werk kleurt en onze relatie met patiënten en collega's beïnvloedt.

CONTACTEN MET ANDERE CHRISTENEN

Nu ben ik alweer ruim tien jaar chirurg in een zendings-ziekenhuis in Bangladesh. Onze artsen zijn, net als de populatie, voor een groot deel moslims. Op dit moment zijn 6 van de 25 artsen christen.

We proberen deze christenartsen uit te dagen om hun geloof in hun werk vorm te geven. Daarnaast proberen we ze in contact te brengen met ICMDA (*International Christian Medical and Dental Association*); een deel ervan heeft dat ook echt opgepikt. Eén keer per maand hebben we een Bijbelstudie met de christenartsen in ons ziekenhuis, waarin we om de beurt de leiding nemen. Sinds ruim een jaar is dit iets wat niet meer alleen door de buitenlanders wordt getrokken, maar waarin de Bangladeshis ook verantwoordelijkheid nemen.

Het team: 4 moslims, 1 hindoe, 4 christenen en 2 zendingsartsen

Daarnaast hebben we eens per maand een Zoommeeting waarvoor we christenartsen uit heel Bangladesh uitnodigen. Deze laatste keer waren er in totaal zes christenartsen en geneeskundestudenten bij. Eén van de jonge Bangladeshi-artsen uit ons ziekenhuis had de leiding en sprak over *generosity*, vrijgevigheid. Hij legde uit dat hoe meer wij doordrongen raken van Gods vrijgevigheid richting ons (in de schepping, door Jezus' offer naar ons toe), hoe meer we vrijgevig kunnen zijn naar onze omgeving toe.

In de discussie over hoe we dit in ons leven vorm zouden kunnen geven werd als voorbeeld genoemd dat we bij ons in het ziekenhuis vrijgevig zijn met onderwijs. In de 'normale' seculiere situatie zijn jonge artsen voortdurend met elkaar in competitie. Alle kennis die je als persoon opdoet gebruik je voor je eigen voordeel, om jezelf vooruit te helpen. In tegenstelling daarmee wordt er in ons ziekenhuis geen competitie verwacht. Onze *juniors* worden onderwezen (in formeel onderwijs en in de dagelijkse praktijk) en we verwachten van hen dat zij hun kennis weer doorgeven aan de nieuwere generatie artsen. Het principe is dat wij als groep samen leren, daardoor samen sterker worden en dat is alleen maar in het voordeel van onze patiënten.

Ik ben dankbaar dat ik, door mijn aanwezigheid in dit ziekenhuis, een deel mag zijn van dit team en dat we zo, als kleine groep christenartsen, Jezus' licht mogen laten schijnen voor de mensen om ons heen! ✓

“We proberen deze christenartsen uit te dagen om hun geloof in hun werk vorm te geven

Antje

Een nieuwe naam

Dezelfde christelijke basis

De christelijke zorgverzekeraar

Pro Life Zorgverzekeringen heet vanaf 1 september De christelijke zorgverzekeraar. Deze naam maakt direct duidelijk wat u van ons kunt verwachten.

De christelijke zorgverzekeraar brengt geloof, zorg en gezondheid samen.

Wij geloven in God, die leven geeft en liefheeft. Dat is de basis waarop we al 100 jaar bouwen. We vormen een gemeenschap met gedeelde waarden.

Samen kunnen we van betekenis zijn.

Wij komen op voor:

- Bescherming van het leven.
- Christelijke zorg en hulp.
- Zorgen voor elkaar en jezelf.

Meer informatie:
dechristelijkezorgverzekeraar.nl

PRO LIFE

De christelijke zorgverzekeraar

Die dikke bult is je eigen schuld

Onmacht en frustraties bij de behandeling van verslaafde patiënten

De zorg voor een patiënt die lijdt aan een verslaving kan soms flink schuren. Bijvoorbeeld als deze dringend medische hulp nodig heeft. De verslaafde laat ambivalentie zien, wil soms helemaal niet geholpen worden en neemt onverstandige beslissingen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor zijn/haar gezondheid en de omgeving. Dat kan voor veel onrust zorgen op de afdeling of in je spreekkamer. We voelen op zijn minst frustratie en onmacht. Het liefst zou je ze met compassie benaderen maar diep in je hart voel je weerstand. Nog lastiger wordt het als we vermoeden dat een collega ermee tobt of wanneer we zelf worstelen met verslaving. Want dokters kunnen lastige patiënten zijn, helemaal als ze verslaafd zijn. Hoe ga jij daar mee om, misschien toch maar wegstijgen?

ds. Evert Jan Veldman

Tijdens deze conferentie staat centraal hoe je met compassie en barmhartigheid naar jezelf en anderen kijkt als verslaving een rol speelt. Zonder er doekjes omheen te winden. De dag zal worden geopend met een meditatie door **DS. EVERT JAN VELDMAN**, onder andere diaconaal predikant in Groningen. Daarna volgt een lezing door **HANS RODE**. Als psychiater heeft hij veel ervaring met de behandeling van verslaving, ook bij artsen. Op een praktische manier zal hij ons laten zien hoe we professioneel en adequaat kunnen omgaan met verslaafden.

Hans Rode

Voor het volledige programma en aanmelden:

WWW.CMF-NEDERLAND.NL/CONFERENTIE

WANNEER:

Zaterdag 18 november 2023

WAAR:

Nieuw Salem, de Lei 86, 3971 CA Driebergen

PROGRAMMA:

Een ochtendprogramma met lezingen en veel ruimte voor ontmoeting en uitwisselen van ervaringen.

ACCREDITATIE:

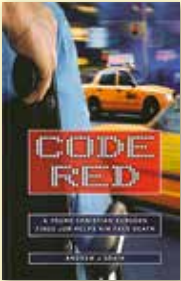
Aangevraagd voor 2 punten als algemene nascholing (ABAN, alle clusters)

Leven en dood

Code Red

ANDREW J. DRAIN

Andrew Drain, een jonge cardiothoracaal chirurg uit Noord-Ierland, is net met zijn vrouw en drie jonge kinderen naar New York verhuisd voor een *fellowship* in een prestigieus ziekenhuis als hij gediagnosticeerd wordt met de ernstigste vorm van acute lymfoblastische leukemie. Drain, die altijd al betrokken was bij CMF UK, houdt later - als hij lijkt op te knappen - een serie preken over het Bijbelboek Job. Dit (korte) boek is een combinatie van een autobiografie van een dokter die zelf op jonge leeftijd terminaal ziek wordt, de preken uit het bijbelboek Job en overdenkingen over het levenseinde.

codeerd wordt met de ernstigste vorm van acute lymfoblastische leukemie. Drain, die altijd al betrokken was bij CMF UK, houdt later - als hij lijkt op te knappen - een serie preken over het Bijbelboek Job. Dit (korte) boek is een combinatie van een autobiografie van een dokter die zelf op jonge leeftijd terminaal ziek wordt, de preken uit het bijbelboek Job en overdenkingen over het levenseinde.

Code Red

Andrew J. Drain

Christian Medical Fellowship London
2010 | 101 pagina's
ISBN 97809067747407 | £3,00

Onverwacht

SANNE VAN DER HOUT

In 2011 is Sanne van der Hout (zelf ethicus) zwanger van haar tweede kindje en doet zij de (toen gebruikelijke) combinatie-test. Na een ongunstige uitslag op deze test volgt een vruchtwaterpunctie

waarna haar, achteraf gezonde kindje, overleden blijkt te zijn. Van der Hout weet dit verhaal en alle bijkomende gevoelens in het eerste deel van dit boek heel treffend te beschrijven. In het tweede deel komen deskundigen met betrekking tot prenatale diagnostiek aan het woord. Hoewel dit boek niet vanuit een christelijk standpunt is geschreven, brengt het de dilemma's van prenataal onderzoek goed aan het licht

voor patiënten en zorgverleners. Ook is er veel aandacht voor het verliezen van een ongeboren kind.

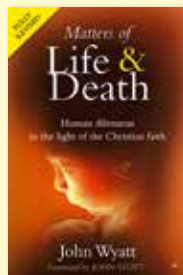
Onverwacht

Sanne van der Hout

Klapwijk en Keijzers Uitgevers | 2022
222 pagina's | ISBN 9789490217891
€17,95

Matters of Life and Death

JOHN WYATT

Waar het eerder genoemde boek *Onverwacht* vanuit het patiëntenperspectief is geschreven, en door een ethicus die niet direct vanuit christelijk perspectief werkt, is de ondertitel van dit boek *Human dilemmas in the light of the Christian faith*. Auteur John Wyatt is neonatoloog en ethicus. Dit boek is echt een studieboek over thema's rond de waarde van het menselijk leven in christelijk perspectief en er worden thema's besproken als IVF, abortus, euthanasie, embryotechnologie en ook prenatale diagnostiek.

Waar het eerder genoemde boek *Onverwacht* vanuit het patiëntenperspectief is geschreven, en door een ethicus die niet direct vanuit christelijk perspectief werkt, is de ondertitel van dit boek *Human dilemmas in the light of the Christian faith*. Auteur John Wyatt is neonatoloog en ethicus. Dit boek is echt een studieboek over thema's rond de waarde van het menselijk leven in christelijk perspectief en er worden thema's besproken als IVF, abortus, euthanasie, embryotechnologie en ook prenatale diagnostiek.

Matters of Life and Death

John Wyatt

Christian Medical Fellowship London
1998 (volledig gereviseerde versie 2009)
303 pagina's | ISBN 9781844743674
€17,99

Between Life and Death

KATHRYN BUTLER

Wie praktische antwoorden wil op medische vragen rondom het levenseinde en tegelijk dicht bij de Bijbel wil blijven, kan hier terecht. Kathryn Butler is een Harvard-opleide traumachirurg

en bespreekt vragen als wel of niet reanimeren, wanneer stoppen met beademen, wel of niet toedienen van parenterale voeding en wel of niet starten met nierdialyse. Wie voorafgaand aan zijn of haar coschap op de IC dit boek leest, komt medisch én geestelijk beslagen ten ijs!

Between Life and Death

Kathryn Butler

Crossway | 2019 | 224 pagina's
ISBN 9781433561016 | €13,99

Psychiatrie

Tackling Mental Illness Together

ALAN THOMAS

Alan Thomas is een psychiater in Newcastle upon Tyne en ook ouderling in zijn kerk daar. In dit boek biedt hij zowel medici als niet-medici een waardevolle handreiking voor het denken over psychische aandoeningen en het omgaan met mensen die daarmee kampen. Hoewel het boek dun is en erg makkelijk leest, bespreekt het filosofische en historische visies op psychische aandoeningen en daarnaast ook een groot aantal vragen die gemeentelieden en kerkleiders kunnen hebben over het zorgen voor en meelevens met mensen met psychische aandoeningen. Aan het eind van het boek bespreekt Thomas verschillende casussen. Wat zo waardevol is aan dit boek, is dat Thomas in zijn rol als psychiater en ouderling de aangewezen persoon is om het onderwerp niet alleen medisch en niet alleen spiritueel te benaderen: het boek benadert de mens als 'psychosomatische eenheid'.

Alan Thomas is een psychiater in Newcastle upon Tyne en ook ouderling in zijn kerk daar. In dit boek biedt hij zowel medici als niet-medici een waardevolle handreiking voor het denken over psychische aandoeningen en het omgaan met mensen die daarmee kampen. Hoewel het boek dun is en erg makkelijk leest, bespreekt het filosofische en historische visies op psychische aandoeningen en daarnaast ook een groot aantal vragen die gemeentelieden en kerkleiders kunnen hebben over het zorgen voor en meelevens met mensen met psychische aandoeningen. Aan het eind van het boek bespreekt Thomas verschillende casussen. Wat zo waardevol is aan dit boek, is dat Thomas in zijn rol als psychiater en ouderling de aangewezen persoon is om het onderwerp niet alleen medisch en niet alleen spiritueel te benaderen: het boek benadert de mens als 'psychosomatische eenheid'.

Tackling Mental Illness Together

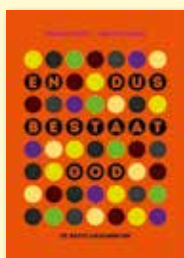
Alan Thomas

Inter-Varsity Press | 2017 | 232 pagina's
ISBN 9781783595594 | €13,95

Geloven in God

En dus bestaat God

EMANUEL RUTTEN,
JEROEN DE RIDDER

Bij de meeste wetenschappelijk opgeleide professionals of geneeskundestudenten zal de vraag best wel eens opgekomen zijn hoe rationeel het is om in God te geloven.

In dit boek bespreken de schrijvers de volgens hen beste argumenten voor het bestaan van God. En hoewel er veel filosofie en logica bij komt kijken, is het boek goed leesbaar voor een relatieve leek.

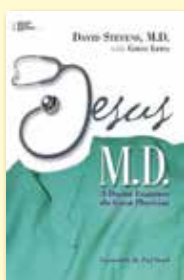
En dus bestaat God - De beste argumenten

Emanuel Rutten en Jeroen de Ridder

Buijten & Schipperheijn Motief | 2015
160 pagina's | ISBN 9789058817457
€17,90

Jesus M.D.

DAVID STEVENS, GREG LEWIS

A doctor examines the Great Physician: dat is de ondertitel van dit boek en die geeft precies weer wat de auteur beoogt. Vanuit zijn ervaring als tropenarts in Kenia beschrijft hij hoe Jezus ons leven

als dokters leiden wil, niet alleen in ons medisch werk, dat vaak onder grote druk gebeurt, maar ons hele bestaan. Jezus' werk in ons en door ons blijkt helend op alle terreinen van ons leven.

Jesus M.D. - A doctor examines the Great Physician

David Stevens, Greg Lewis

Zondervan | 2001 | 256 pagina's
ISBN 90310234336 | €13,99

Serving Two Masters?

PAUL COULTER

God en wetenschap, dat zijn de twee meesters waarover de titel van dit boek spreekt. Voor velen zijn deze twee een tegenstelling. De auteur, arts én theoloog, doet in dit boek een integere poging het geloof in God en wetenschap te integreren. Hij laat de waarde én de beperkingen zien van de wetenschappelijk methode, waarna hij aantoonbaar aan dat het geloof in de God van de Bijbel het juiste kader schept om wetenschap in de medische praktijk toe te passen op de manier waarvoor zij is bedoeld.

Serving Two Masters?

Paul Coulter

Christian Medical Fellowship London
2022 | 105 pagina's
ISBN 9780906747841 | €7,50

Ethiek

Verantwoord medisch handelen

H. JOCHEMSEN, G. GLAS

Dit boek uit 1997 is een standaardwerk voor hen die een grondig doordacht christelijk kader wensen voor medisch-ethische vragen. Medische ethiek vindt volgens de auteurs plaats binnen de arts-patiëntrelatie én vanuit een breder perspectief op leven, ziekte, gezondheid en dood. Zij werken in dit boek toe naar een model waarin plichtethiek, deugdenethiek en doelethiek geïntegreerd worden in het begrip 'verantwoordelijkheid'.

Verantwoord medisch handelen

H. Jochemsen en G. Glas

Buijten & Schipperheijn | 1997
230 pagina's | ISBN 9060649338
€22,10

Christelijke oriëntatie in medisch-ethische onderwerpen

ONDER REDACTIE VAN HET PROF.
DR. G.A. LINDEBOOM INSTITUUT

In dit boek worden actuele ontwikkelingen in de gezondheidszorg op een rij gezet. Het laat zien dat het christelijk geloof relevante denken en handelwijzen biedt voor een verantwoord gebruik en ontwik-

kelingen van voorzieningen in de gezondheidszorg. Het is een beknopte maar tegelijk degelijke richtingwijzer voor een breed scala aan onderwerpen in de medische ethiek.

Christelijke oriëntatie in medisch-ethische onderwerpen

B.S. Cusveller, N.A. de Ridder-Sneep,
H. Jochemsen (red.)

Buijten & Schipperheijn | 2003
222 pagina's | ISBN 9058811352
€17,50

